

Müminin İş ve Ticaret Hayatı

﴿وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ * الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ * وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وُزِنُوهُمْ يُخْسِرُونَ﴾
وَقَالَ نَبِيُّنَا مُحَمَّدٌ الْأَمِينُ ﷺ:
«التَّاجِرُ الْأَمِينُ الصَّدُوقُ مَعَ الشَّهْدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

Değerli Müminler!

Yüce Rabbimiz bizlere helal ve meşru yollarla rızığımızı aramayı, ailemizin nafakasını yine helalinden temin etmeyi emreder. Dolayısıyla bu amaçla iş ve ticaret hayatıyla meşgul olmak hem görevimiz hem de asıl itibarıyla övgüye ve takdire layık bir durumdur. Bu bakımdan, dinimizin çizdiği meşru çerçeve dâhilinde yürütülen ve kul hakkını gözeten bir ticaret anlayışı Müslüman'ın en temel özelliklerinden biri olmalıdır. Bunun aksi bir durum, yani dinimizce yasaklanmış eşyaların alım-satımına konu olması ve müşteri veya işçi hakkının göz ardı edildiği veya eksik verildiği ticaret bir mümin için düşünülemez.

Aziz Kardeşlerim!

Varoluş gayemiz olan dünya ve ahiret saadetine ulaşabilmemiz için hayatımızı Allah'ın rızasına uygun düşecek şekilde yaşamakla mükellefiz. Bu nedenle dünya hayatımızın temel uğraşı alanlarından biri olan ticari hayatımızın da Allah Teâlâ'nın murâd ettiği şekilde icra edilmesi gerekir. Şuayb (a.s.) kavmine tevhidin mesajını ticaret ahlakı üzerinden anlattığında onunla dalga geçip “Dediler ki: ‘Ey Şuayb! Babalarımızın taptığını yahut mallarımız hakkında dilediğimizi yapmayı terk etmemizi sana namazın mı emrediyor? Oysa sen gerçekten yumuşak huylu ve akli başında bir adamsın.’”¹ Bu durum, ticaret ile alakalı olan hükümlerin de namaz gibi İslam dininin ayrılmaz bir parçası olduğunu gösterir. O hükümlere riayet edilmediği takdirde Cenâb-ı Hak'ın rızasından uzaklaşmış olur ve – Allah muhafaza – şu ayet-i celîlede zemmedilen zümreye dâhil oluruz: “Ölçü ve tartıda hile yapanlara yazıklar olsun. Onlar, insanlardan bir şey aldıklarında tam ölçüp tartarlar. Kendileri başkalarına vermek için ölçtüklerinde ise eksik tartarlar...”²

Bu ayette iş ve ticaret ahlakımızın temellerinin nasıl olması gerektiği veciz bir şekilde ifade edilmiştir. Nasıl ki aldatılmayı ve satın aldığımız ürünün noksan ve kusurlu olmasını istemiyorsak, başkasını aldatmaktan ve sağlam diye sattığımız ürünün de kusurlu olmasından kaçınmamız gerekir.

Aziz Müminler!

Biraz daha fazla kâr etme amacıyla dürüstlüğümüzden ve hassasiyetlerimizden taviz vermeyelim. Bir iş veya ticaret için de asla ibadetlerimizi ihmal edemeyiz. Müslüman, kazancının helal olmasını, ticaretinin dünyadaki zenginliği yanında ve ötesinde ahireti için yatırım olmasını diler. Müslüman ayrıca rızkın Allah'tan olduğuna iman ettiği gibi malının helal yollardan yapılması durumunda bereketleneceğine de inanır. Nitekim nice dürüst tüccarlar vardır ki az görünen mallarıyla çok işler yaparlar ve yaptıkları onlara huzur verir. Diğer tarafta ise çok malı olup da ne kendisine ne de başkasına faydası dokunmayan nice kimseler vardır.

Muhterem Kardeşlerim!

Çalışmak, ticaret yapmak ve bu yollarla kişisel ve toplumsal ihtiyaçları temin etmek dinimizce teşvik edilmiştir. Bu manada işiyle ve ticaretiyle rızkını arayan ve topluma hizmet sunanlar, tembellik yapıp geçimlerini özürleri olmadığı hâlde başkaları üzerinden sağlayanlardan elbette daha hayırlıdırlar. Özellikle de ticaretini dürüstlük ve güvenle icra edenlerin ahiretteki makamı pek yücedir. Nitekim Hz. Peygamber ﷺ “Dürüst ve güvenilir tüccar, kıyamet günü şehitlerle beraberdir.”³ buyurmaktadır.

Cenâb-ı Hak bizleri her türlü işimizde dürüst ve güvenilir kılıp, kazancını meşru yollarla arayıp malı bereketli olanlardan eylesin. Özellikle de ticareti ve alışverişi, kendisini Allah'ı hatırlamaktan, namazını dosdoğru kılmaktan ve zekât başta olmak üzere mali görev ve yardımlarını yapmaktan alıkoymayanlardan eylesin. Amin.

¹ Hûd suresi, 11:87

² Mutaffifîn suresi, 83:1-3

³ İbn Mâce, Ticârât, H.No: 2139